

УДК 631:001.8(477)

Стратегічне бачення аграрного устрою України / Кропивко М.Ф. // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 5.

Мета статті – виклад для ознайомлення і обговорення стратегічного бачення формування аграрного устрою, спрямованого на забезпечення комплексного (рівноважного) розвитку сільського господарства і сільських територій.

На основі ретроспективного порівняльного аналізу одержаних економічних і соціальних результатів аграрного реформування зроблено висновок, що сформований в Україні аграрний устрій не рівноважний, оскільки зростання обсягів виробництва й експорту сільськогосподарської продукції не приводить до суттєвого поліпшення рівня життя сільських жителів і розвитку сільських територій.

Як новизна дослідження – з використанням структурно-логічного моделювання обґрунтовано авторське бачення парадигми (теоретико-методологічної моделі) аграрного устрою, спрямованого на забезпечення комплексного розвитку сільського господарства, сільських територіальних громад і сільських територій України. Бібліогр.: 15.

Ключові слова: аграрний устрій, сільське господарство, сільські території, комплексний розвиток, багатокладність.

УДК 631:001.8(477)

Стратегическое видение аграрного строя Украины / Кропивко М.Ф. // Экономика АПК. – 2017. – № 4. – С. 5.

Цель статьи – изложение для ознакомления и обсуждения стратегического видения формирования аграрного строя, направленного на обеспечение комплексного (равновесного) развития сельского хозяйства и сельских территорий.

На основании ретроспективного сравнительного анализа полученных экономических и социальных результатов аграрного реформирования сделан вывод, что сформированный в Украине аграрный строй не равновзвешенный, так как увеличение объемов производства и экспорта сельскохозяйственной продукции не приводит к существенному улучшению уровня жизни сельского населения и развития сельских территорий.

Как новизна исследования – с использованием структурно-логического моделирования обосновано авторское видение парадигмы (теоретико-методологической модели) аграрного строя, направленного на обеспечение комплексного развития сельского хозяйства, сельских территориальных громад и сельских территорий Украины. Библиогр.: 15.

Ключевые слова: аграрный строй, сельское хозяйство, сельские территории, комплексное развитие, многоукладность.

UDC 631:001.8(477)

Strategic vision of the agricultural order of Ukraine / Kropyvko M.F. // Ekonomika APK. – 2017. – № 4. – P. 5.

The purpose of the article is to review and discuss the formation of a strategic vision of the agricultural order, which promotes comprehensive (balanced) development of agriculture and rural areas.

Based on a retrospective comparative analysis of the obtained economic and social benefits of agrarian reform, there's concluded that Ukrainian agricultural order isn't balanced. This statement is confirmed by a fact that growth in production and export of agricultural products does not lead to a significant improvement in the living standards of rural population and rural development of Ukraine.

As the novelty of the research there's proved an author's vision of paradigm (theoretical and methodological model) of agricultural order, based on using structural and logical modeling, that is directed to comprehensive development of agriculture, rural communities and rural areas of Ukraine. Refs.: 15.

УДК 330.341.4: 330.1

Системно-структурний аналіз національної економіки та аграрної сфери у вимірі економіки знань / Мельник Л.Ю. // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 17.

Мета статті – розглянути теоретичні підходи і методи дослідження структурних змін економіки, проаналізувати структурні зміни в економіці України та визначити складові формування економіки знань в аграрній сфері.

У процесі дослідження використано методи: діалектичний, абстрактно-логічний і структурного аналізу.

Як елементи новизни визначено й охарактеризовано складові формування економіки знань в аграрній сфері: науково-інноваційна, виробничо-технологічна, інформаційно-знаннява, еколого-соціальна.

Теоретично досліджено структурні зміни економіки. Розглянуто можливості практичного використання принципів системного структурного підходу на прикладі дослідження видів галузевої структури національної економіки та загальні показники ефективності національної економіки.

За результатами дослідження запропоновано рекомендації щодо вдосконалення процесу формування економіки знань в Україні та аграрній сфері зокрема. Табл.: 3. Рис.: 5. Бібліогр.: 23.

Ключові слова: структурні зміни, національна економіка, економіка знань, ВВП, інформація, знання, аграрна сфера.

УДК 330.341.4: 330.1

Системно-структурный анализ национальной экономики и аграрной сферы в измерении экономики знаний / Мельник Л.Ю. // Экономика АПК. – 2017. – № 4. – С. 17.

Цель статьи – рассмотреть теоретические подходы и методы исследования структурных изменений экономики, проанализировать структурные изменения в экономике Украины и определить составляющие формирования экономики знаний в аграрной сфере.

В процессе исследования использованы методы: диалектический, абстрактно-логический и структурного анализа.

Как элементы новизны определены и охарактеризованы составляющие формирования экономики знаний в аграрной сфере: научно-инновационная, производственно-технологическая, информационно-знаниевая, эколого-социальная.

Теоретически исследованы структурные изменения экономики. Рассмотрены возможности практического использования принципов системного структурного подхода на примере исследования видов отраслевой структуры национальной экономики и общие показатели эффективности национальной экономики.

По результатам исследования предложены рекомендации по совершенствованию процесса формирования экономики знаний в Украине и аграрной сфере в частности. Табл.: 3. Илл.: 5. Библиогр.: 23.

Ключевые слова: структурные изменения, национальная экономика, экономика знаний, ВВП, информация, знания, аграрная сфера.

UDC 330.341.4: 330.1

System and structural analysis of the national economy and the agricultural area in measurement of the economics of knowledge / Melnyk L.Yu. // Ekonomika APK. – 2017. – № 4. – P. 17.

The purpose of this article is to discuss theoretical approaches and methods of the study of structural changes in the economy, to analyze the structural changes in Ukrainian economy and define components of formation of the economics of knowledge in the agricultural area.

During research were used the following methods: dialectical, abstract and logical and structural analysis.

As the novelty of the research there're defined and characterized components of formation of the economics of knowledge in the agricultural area: research and innovation, manufacturing and technological, informational and knowledge, environmental and social.

There're theoretically investigated structural changes of the economy. A possibility of practical use of system structural approach on an example of research on the industrial structure of economy and performance indicators of the national economy is discussed.

Practical significance. In the results of the study there're suggested recommendations for improving of process of formation of economics of knowledge in Ukraine and the agricultural area in particular. Tabl.: 3. Figs.: 5. Refs.: 23.

Keywords: structural changes, national economy, economics of knowledge, GDP, information, knowledge, agricultural area.

УДК 303.522.3; 338.43; 061.1 ЄС(477)

Розвиток ринку виробництва молока в Україні у контексті євроінтеграційних процесів / Тивочук С.В., Тивончук Я.О., Павлоцька Т.П. // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 25.

Мета статті – дослідження основних тенденцій розвитку світового ринку молока й ринку виробництва молока у провідних країнах Європейського Союзу, соціально-економічних чинників його розвитку в Україні та визначення основних напрямів адаптації функціонування молочної галузі України до європейського інтеграційного процесу.

У процесі дослідження використано методи: абстрактно-логічний, економіко-статистичний, причинно-наслідковий, розрахунково-конструктивний, системного аналізу, метод наукового узагальнення.

Використані як елементи новизни методичні підходи: узагальнення тенденцій функціонування світового і країн ЄС ринку молока, прогнозування перспективи його розвитку в сучасних умовах; аналізу та прогнозування попиту і пропозиції розвитку ринку молока й молочних продуктів в Україні. Обґрунтування та застосування загальнодержавних, галузевих і конкретного господарського формування інструментів, які визначають параметри й ефективність функціонування розвитку ринку виробництва молока та основних напрямів адаптації функціонування молочної галузі України до європейського інтеграційного процесу.

За результатами дослідження обґрунтовано основні напрями розбудови в Україні конкурентоспроможного й прогнозованого у тенденціях розвитку ринку виробництва молока, набуття ним статусу світового експортера молокопродукції, розширення можливостей експорту молокопродукції у країни Євросоюзу. Табл.: 3. Бібліогр.: 15.

Ключові слова: ринок, підприємство, попит, пропозиція, продовольча безпека, євроінтеграційні процеси.

УДК 303.522.3; 338.43; 061.1 ЄС(477)

Развитие рынка молока в Украине в контексте евроинтеграционных процессов / Тивончук С.В., Тивончук Я.А., Павлоцкая Т.П. // Экономика АПК. – 2017. – № 4. – С. 25.

Цель статьи – исследование основных тенденций развития мирового рынка молока и рынка производства молока в ведущих странах Европейского Союза, социально-экономических факторов его развития в Украине и определение основных направлений адаптации функционирования молочной отрасли Украины к европейскому интеграционному процессу.

В процессе исследования использованы методы: абстрактно-логический, экономико-статистический, причинно-следственный, расчетно-конструктивный, системного анализа, метод научного обобщения.

Использованы как элементы новизны методические подходы: обобщение тенденций функционирования мирового и стран ЕС рынка молока, прогнозирование перспектив его развития в современных условиях; анализ и прогнозирование спроса и предложения развития рынка молока и молочных продуктов в Украине. Обоснование и применение общегосударственных, отраслевых и конкретного

хозяйственного формирования инструментов, которые определяют параметры и эффективность функционирования и развития рынка молока и основных направлений адаптации функционирования молочной отрасли Украины к европейскому интеграционному процессу.

По результатам исследования обоснованы основные направления развития в Украине конкурентоспособного и прогнозируемого в тенденциях развития рынка молока, приобретения им статуса мирового экспортёра молочной продукции, расширение возможностей экспорта молочной продукции в страны Евросоюза. Табл.: 3. Библиогр.: 15.

Ключевые слова: рынок, предприятие, спрос, предложение, продовольственная безопасность, евроинтеграционные процессы.

UDC 303.522.3; 338.43; 061.1 EC(477)

Development of the market of milk production in Ukraine in context of European integration processes / Tyvonchuk S.V., Tyvonchuk Ya.A., Pavlotska T.P. // Ekonomika APK. – 2017. – № 4. – P. 25.

The purpose of the article is to study main trends of the world, in particular European, market of milk production, social and economic factors of its development in Ukraine and identify key areas of adaptation of the dairy industry of Ukraine to the European integration process.

In the study were used such methods: abstract and logical, economic and statistic, causal and conclusive, calculative and constructive, system analysis, scientific generalization.

As an element of novelty were used methodological approaches: generalization of trends and global functioning of the EU milk market, forecasting of prospects for its development in modern conditions; analysis and forecasting of supply and demand of the market of dairy production in Ukraine. There're justified and used national and industry specific economic tools that define the functioning and efficiency of the market of milk production in Ukraine and adaptation of its main areas to the European integration process.

The study proved main directions of development competitive and forecasted according to trends market of milk production in Ukraine, achievement of status of world dairy exporter. Табл.: 3. Refs.: 15.

Keywords: market, enterprise, demand, supply, food security, European integration processes.

УДК 338.43:316.422

Перспективи розвитку ринку органічної продукції в Україні / Грановська В.Г. // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 31.

Метою статті є обґрунтування необхідності розвитку органічного ринку в Україні. За допомогою описового, статистичного та графічного методів дослідження проаналізовано стан і тенденції розвитку органічного ринку в Україні та світі. Порівнянням обсягів попиту й пропозиції виявлено перспективні напрями розвитку та оцінено експортний потенціал аграрних підприємств в умовах глобалізованого світу. Інформаційною базою дослідження є наукові здобутки провідних вітчизняних і зарубіжних учених, дані Державної служби статистики України, Євростату, Міжнародної федерації руху за органічне сільське господарство (Consolidated annual report of IFOAM) та Федерації органічного руху України. В результаті доведено перспективність, соціальну й економічну доцільність переорієнтації традиційного способу виробництва сільськогосподарської продукції на органічний. Елемент наукової новизни – запропоновано запровадження механізму стимулювання органічного виробництва аграрними підприємствами. Даний механізм матиме ряд позитивних економічних ефектів, стимулюватиме розвиток сільських територій, активізуватиме інноваційну активність суб'єктів господарювання, забезпечуватиме поліпшення інвестиційного клімату, сприятиме зайнятості на селі. Практична значущість – оцінено перспективи просування органічної продукції вітчизняних агропідприємств на ринки Сходу. Табл.: 2. Рис.: 5. Бібліогр.: 28.

Ключові слова: органічне виробництво, експортний потенціал, економічне зростання, органічний ринок, органічне сільське господарство, конкурентоспроможність підприємства.

УДК 338.43:316.422

Перспективи розвитку ринка органічної продукції в Україні / Грановська В.Г. // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 31.

Целью статьи является обоснование необходимости развития органического рынка в Украине. С помощью описательного, статистического и графического методов исследования проанализированы состояние и тенденции развития органического рынка в Украине и мире. Путем сравнения объемов спроса и предложения выявлены перспективные направления развития и оценен экспортный потенциал аграрных предприятий в условиях глобализуемого мира. Информационной базой исследования являются научные достижения ведущих отечественных и зарубежных ученых, данные Государственной службы статистики Украины, Евростата, Международной федерации движения за органическое сельское хозяйство (Consolidated annual report of IFOAM) и Федерации органического движения Украины. В результате доказана перспективность, социальная и экономическая целесообразность переориентации традиционного способа производства сельскохозяйственной продукции на органический. Элемент научной новизны – предложено внедрение механизма стимулирования органического производства аграрными предприятиями. Данный механизм будет иметь ряд положительных экономических эффектов, стимулировать развитие сельских территорий, активизировать инновационную активность субъектов хозяйствования, обеспечивать улучшение инвестиционного климата, способствовать занятости на селе. Практическая значимость – оценены перспективы продвижения органической продукции отечественных агропредприятий на рынки Востока. Табл.: 2. Илл.: 5. Библиогр.: 28.

Ключевые слова: органическое производство, экспортный потенциал, экономический рост, органический рынок, органическое сельское хозяйство, конкурентоспособность предприятия.

UDC 338.43:316.422

Prospects for development of the market of organic products in Ukraine / Hranovska V.H. // Ekonomika APK. – 2017. – № 4. – P. 31.

The purpose of the article is to justify a need to develop organic market in Ukraine. In the article were used descriptive, statistical and graphical research methods to analyze the condition and trends of development of the organic market in Ukraine and in the world. By comparing the volume of demand and supply there have been detected perspective directions of development and export potential of agricultural enterprises in the globalized world has been estimated. The information background of research is the scientific achievements of leading domestic and foreign scientists, data of the State Statistics Service, Eurostat, the International Federation of Organic Agriculture Movements (Consolidated annual report of IFOAM) and the Organic Federation of Ukraine. The results proved the promising outlook, social and economic feasibility of reorientation from the traditional method of agricultural production to the organic one. As the elements of scientific novelty there's recommended an introducing of mechanism to stimulate organic production in agricultural enterprises. This mechanism will have a variety of positive economic effects, stimulate rural development, promote innovative activity of economic entities, provide better investment climate and promote employment in rural areas. The practical significance of the article lies in the estimated prospects of promotion of organic products in domestic agricultural producers to Eastern markets. Tabl.: 2. Figs.: 5. Refs.: 28.

Keywords: organic production, export potential, economic growth, organic market, organic agriculture, enterprise competitiveness.

УДК 637.1: 338.516.4

Інституційно-економічний механізм розвитку ринку молока і молокопродуктів / Мамчур В.А. // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 41.

Мета статті – обґрунтування та розкриття теоретико-методологічних підходів до поняття інституційно-економічного механізму розвитку ринку молока та молокопродуктів і наукового позиціонування останнього в концепції товарних конструкцій цілісності аграрного ринку, а також визначення основних факторів, які негативно впливають на розвиток досліджуваного ринку.

Теоретична й методологічна основа дослідження ґрунтувалася на загальнотеоретичних методах наукового пізнання, включаючи фундаментальні положення та принципи економіки розвитку ринку, висвітлених у працях вітчизняних і зарубіжних учених. Для вирішення зазначеної мети використано індуктивний та дедуктивний методи, що уможливили систематизувати й обробити інформацію, теоретично осмислити та уточнити окремі аспекти обраної проблематики; проблемний – визначити комплекс негативних факторів, що впливають на розвиток ринку молока та молокопродуктів. Також використано розрахунково-аналітичний та монографічний методи, моделювання й абстрактно-логічний тощо.

Дослідженням сформульовано авторське бачення сутності та функціональних ознак інституційно-економічного механізму розвитку, а також обґрунтовано методологічні аспекти аналізу інституціонального середовища ринку молока та молокопродуктів, як товарної складової цілісного аграрного ринку, сформованого відповідними інституційними утвореннями.

Доведено, що ринок молока та молокопродуктів як специфічний, відмінний від інших товарних конструкцій аграрного ринку, у своєму розвитку підпадає під вплив багатьох інституційних чинників (низька дохідність виробництва, зменшення поголів'я тощо), що безпосередньо впливають на його соціально-економічне значення й безпекову складову його функціонування.

Інституціоналізоване впорядкування та конструкційна товарна сегментація аграрного ринку як інституційної системи відносин економічних агентів дали змогу виявити, що як ринок молока та молокопродуктів, так й інші товарні ринки аграрного спрямування, потребує регулювання і природно в самому інституційно-економічному механізмі – інституційних складових саморегулювання ринкового процесу.

Розгляд інституційно-економічного механізму як "правил гри" між економічними суб'єктами уможливило говорити про нього як про рушій розвитку та спосіб функціонування господарської системи (незалежно від її розміру) у поєднанні із саморегулюванням діяльності господарюючих суб'єктів з регулюючими функціями держави.

Встановлено й обґрунтовано існування двох форм економічного механізму, а саме: відкритого (формального) й закритого (неформального) з відповідними типовими та видовими структурними складовими, утворюючи своєрідний модуль інституційно-економічного механізму, який служить для приведення в гармонійну відповідність цілого (механізму) і його частин (складових). Оптимальне поєднання елементів економічного механізму обумовлюють його основну мету: здатність господарюючих суб'єктів протистояти дії негативних інституційних чинників, оперативно вносити корективи та реагувати на зміни ринкового середовища.

Встановлено існування ряду факторів, які в сукупності негативно впливають на розвиток ринку молока й молокопродуктів. Рис.: 9. Бібліогр.: 29.

Ключові слова: ринок молока та молокопродуктів, аграрний ринок, інституційно-економічний механізм, розвиток, низька дохідність, ціна.

УДК 637.1: 338.516

Институционально-экономический механизм развития рынка молока и молокопродуктов / Мамчур В.А. // Экономика АПК. – 2017. – № 4. – С. 41.

Цель статьи – обоснование и раскрытие теоретико-методологических подходов к понятию институционально-экономического механизма развития рынка молока и молокопродуктов и научного позиционирования последнего в концепции товарных конструкций целостности аграрного рынка, а также и определение основных факторов, негативно влияющих на развитие исследуемого рынка.

Теоретическая и методологическая основа исследования основывалась на общетеоретических методах научного познания, включая фундаментальные положения и принципы экономики развития рынка, освещенных в работах отечественных и зарубежных ученых. Для решения указанной цели использованы индуктивный и дедуктивный методы, что дало возможность систематизировать и обработать информацию, теоретически осмыслить и уточнить отдельные аспекты выбранной проблематики; проблемный – определить комплекс негативных факторов, влияющих на развитие рынка молока и молокопродуктов. Также использованы расчетно-аналитический и монографический методы, моделирования и абстрактно-логический и др.

Исследованием сформулировано авторское видение сущности и функциональных признаков институционально-экономического механизма развития, а также обоснованы методологические ас-

пекты анализа институциональной среды рынка молока и молокопродуктов как товарной составляющей целостного аграрного рынка, сформированного соответствующими институциональными образованиями.

Доказано, что рынок молока и молокопродуктов как специфический, отличный от других товарных конструкций аграрного рынка, в своем развитии подвергается влиянию многих институциональных факторов (низкая доходность производства, уменьшение поголовья и т.д.), которые непосредственно влияют на его социально-экономическое значение и безопасностную составляющую его функционирования.

Институционализированное составление и конструкционная товарная сегментация аграрного рынка как институциональной системы отношений экономических агентов дало возможность выявить как рынок молока и молокопродуктов, так и другие товарные рынки аграрного направления, нуждаются в регулировании и в самом институционально-экономическом механизме – институциональных составляющих саморегулирования рыночного процесса.

Рассмотрение институционально-экономического механизма как "правила игры" между экономическими субъектами позволяет говорить о нем как о движущей силе развития и способе функционирования хозяйственной системы (независимо от ее размера) в сочетании с саморегулированием деятельности хозяйствующих субъектов с регулирующими функциями государства.

Установлено и обосновано существование двух форм экономического механизма: открытого (формального) и закрытого (неформального), с соответствующими типовыми и видовыми структурными составляющими, образующих своеобразный модуль институционально-экономического механизма, который служит для приведения в гармоничное соответствие целого (механизма) и его частей (составляющих). Оптимальное сочетание элементов экономического механизма обуславливают его основные цели: способность хозяйствующих субъектов противостоять действию негативных институциональных факторов, оперативно вносить коррективы и реагировать на изменения рыночной среды.

Установлено существование ряда институциональных факторов в совокупности негативно влияющих на развитие рынка молока и молокопродуктов. Илл.: 9. Библиогр.: 29.

Ключевые слова: рынок молока и молокопродуктов, аграрный рынок, институционально-экономический механизм, развитие, низкая доходность, цена.

UDC 637.1: 338.516

Institutional and economic mechanism of the dairy product market / Mamchur V.A. // Ekonomika APK. – 2017. – № 4. – P. 41.

The purpose of the article is to substantiate and disclosure theoretical and methodological approaches to a concept of institutional and economic mechanism of the dairy product market and its scientific ranking in concept of product integrity of the agricultural market and to identify the major factors affecting development of the investigated market.

Theoretical and methodological background of research is based on methods of general scientific knowledge, including basic foundations and principles of the market economy, highlighted in the works of domestic and foreign scientists. To achieve the purpose of the article were used deductive and inductive methods that make it possible to organize and process information theory to understand and clarify some aspects of selected issues; problem method – to define a set of negative factors, which affect development of the dairy product market. There're also used calculative and constructive, monographic, analytical, modeling and abstract and logical methods and others.

In the study were formulated the author's vision of nature and functional features of institutional and economic mechanism of development and grounded methodological aspects of the institutional environment analysis of the dairy product market as integral part of the agricultural market, formed by the institutional entities.

It was proved that the dairy product market as a specific, different from other commercial structures of the agricultural market, had being influenced by many institutional factors (low yield production, reducing livestock etc.) that directly affected the socio-economic importance and security of its functioning.

Institutionalized regulation and structural commodity segmentation of the agricultural market as an institutional system of relations of economic agents helped to discover that the dairy product market, so as other commodity agricultural markets, requires regulation and institutional and economic mechanisms - institutional components of self-regulation of the market process.

Consideration of institutional and economic mechanism as "rules" between economic agents allows speaking of it as a driver of development and a way of functioning of the economic system (regardless of its size) combined with self-regulation of economic entities and regulatory functions of the state.

There're established and justified an existence of two forms of economic mechanism: open (formal) and closed (informal) with corresponding typical and specific structural components, which forms a module of institutional and economic mechanism that serves to bring a harmonious between the whole (mechanism) and its parts (components). An optimal combination of elements of the economic mechanism is causing its main goal: the ability of economic entities to resist negative institutional factors, make quick adjustments and respond to changes in market environment.

There's found an existence of number of factors, which together negatively affect development of dairy product market. Figs.: 9. Refs.: 29.

Keywords: dairy product market, agricultural market, institutional and economic mechanism, development, low yield, price.

УДК 336.22:631.16

Перспективи застосування зниженої ставки податку на додану вартість на продукти харчування в Україні / Тулуш Л.Д. // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 50.

Стаття присвячена опрацюванню науково обґрунтованих пропозицій щодо подальшого вдосконалення механізму функціонування ПДВ у сфері агропромислового виробництва в Україні, зокрема в частині оцінки перспектив запровадження зниженої ставки ПДВ на продукти харчування та усунення наявної податкової дискримінації суб'єктів дрібного аграрного бізнесу внаслідок невідпрацьованості механізму ПДВ.

Досліджено економічні наслідки запровадження в Україні зниженої ставки ПДВ на продукти харчування з точки зору сільгосптоваровиробників. Встановлено, що таке рішення потребує функціонування дієвої системи регулювання частки кожного суб'єкта у ланцюгу "виробництво-переробка-торгівля". В іншому випадку, запровадження зниженої ставки ПДВ не зумовить суттєвого зниження ціни на продукти харчування, притому, що сільгосптоваровиробники не отримають більш-менш значимого зростання доходів.

Узагальнено європейський досвід застосування зниженої ставки ПДВ на продукти харчування, окреслено умови її застосування з метою недопущення погіршення фінансового стану сільгосп підприємств. На основі оцінювання матеріальної складової витрат сільгосп підприємств, що зумовлюють виникнення вхідного ПДВ, визначено оптимальний розмір зниженої ставки для окремих видів сільгосп продукції.

Окреслено перспективи запровадження зниженої ставки ПДВ на продукти харчування, зокрема оцінено переваги такого заходу у порівнянні із режимом «квазіаккумуляції» ПДВ, що діє із 2017 року для поставок окремих видів сільгосп продукції та визначено галузі агропромислового виробництва, які об'єктивно потребують застосування зниженої ставки ПДВ. Рис.: 6. Бібліогр.: 22.

Ключові слова: податок на додану вартість, продукти харчування, податковий механізм, податкова ставка, бюджетне відшкодування з ПДВ, податковий кредит (вирахування) з ПДВ, спеціальний податковий режим, акумулювання ПДВ.

УДК 336.22:631.16

Перспективы применения сниженной ставки налога на добавленную стоимость на продукты питания в Украине / Тулуш Л.Д. // Экономика АПК. – 2017. – № 4. – С. 50.

Статья посвящена разработке научно обоснованных предложений по дальнейшему совершенствованию механизма функционирования НДС в сфере агропромышленного производства в Украине, в частности, оценки перспектив введения пониженной ставки НДС на продукты питания и устранения имеющейся налоговой дискриминации субъектов мелкого аграрного бизнеса вследствие неотработанности механизма НДС.

Оценены экономические последствия введения в Украине пониженной ставки НДС на продукты питания с точки зрения сельхозтоваропроизводителей. Установлено, что такое решение требует функционирования действенной системы регулирования доли каждого субъекта в цепи "производство-переработка-торговля». В противном случае, введение пониженной ставки НДС не обусловит существенного снижения цены на продукты питания, притом, что сельхозтоваропроизводители не получат сколько-нибудь значимого роста доходов.

Обобщен европейский опыт применения пониженной ставки НДС на продукты питания, определены условия ее применения с целью недопущения ухудшения финансового состояния сельхозпредприятий. На основе оценки материальной составляющей затрат сельхозпредприятий, обуславливающие возникновение входного НДС, определен оптимальный размер пониженной ставки для отдельных видов продукции.

Определены перспективы внедрения сниженной ставки НДС на продукты питания, в частности оценены преимущества такого мероприятия по сравнению с режимом «квазиаккумуляции» НДС, действует с 2017 для поставок отдельных видов сельхозпродукции и определены области агропромышленного производства, которые объективно нуждаются в применении пониженной ставки НДС. Илл.: 6. Библиогр.: 22.

Ключевые слова: налог на добавленную стоимость, продукты питания, налоговый механизм, налоговая ставка, бюджетное возмещение НДС, налоговый кредит (вычет) НДС, специальный налоговый режим, аккумуляирования НДС

UDC 336.22:631.16

Prospects for applying a reduced rate of value added tax on food products in Ukraine / Tulush L.D.
// *Ekonomika APK.* – 2017. – № 4. – P. 50.

The article is devoted to development of scientifically grounded proposals for further improvement of the mechanism of VAT operation in agro-industrial production in Ukraine, in particular, assessing prospects for introducing a reduced VAT rate on food and eliminating the existing tax discrimination for small-scale agricultural enterprises due to the lack of VAT mechanism.

The economic consequences of an introduction of the reduced VAT rate on food products from the point of view of agricultural producers are estimated in Ukraine. It's been established that such decision requires the functioning of an effective system for regulating a share of each entity in the chain "production-processing-trade". Otherwise, the introduction of the reduced VAT rate will not lead to a significant reduction in the price of food - herewith agricultural producers will not receive any significant revenue growth.

The European experience of applying the reduced VAT rate on food products is generalized, the conditions of its application are determined with the aim of preventing the deterioration of financial condition of agricultural enterprises. Based on assessment of the material component of agricultural enterprises costs, which determine the occurrence of input VAT, the optimal amount of the reduced rate for certain product types was determined.

The prospects for introducing the reduced VAT rate for food products have been identified, in particular, the advantages of such activity compared to the "quasi-accumulation" VAT regime have been assessed. It's valid from 2017 for the supply of certain types of agricultural products and areas of agro-industrial production that objectively need to apply the reduced VAT rate. Figs.: 6. Refs.: 22.

Keywords: value added tax, food products, tax mechanism, tax rate, budgetary VAT refund, tax credit (deduction) VAT, special tax regime, accumulation of VAT.

УДК 330.322

Оцінка впливу індикаторів економічного зростання на інвестиційний клімат аграрного сектору / Михайлов А.М. // *Економіка АПК.* – 2017. – № 4. – С. 59.

Мета статті – обґрунтувати необхідність формування методичного інструментарію оцінки впливу індикаторів економічного зростання країни на інвестиційну привабливість аграрного сектору. Здійснено поглиблене вивчення залежності впливу в розрізі складових Індексу економічної свободи (IEF)

та розвитку національного господарства й окремих індикаторів розвитку аграрного сектору економіки країни за 1995-2015 років. З використанням багатоетапного кореляційно-регресійного моделювання виявлено кількісний зв'язок кожної складової індексу економічної свободи (IEF) і ступінь їх впливу на відповідний результативний показник: у першій моделі – обсяг прямих іноземних інвестицій в аграрний сектор України, в другій моделі – обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України. Дворівневе дослідження підтвердило відповідність тенденцій інвестиційних процесів, що сформувався в аграрному секторі, загальнонаціональним. Одержана двофакторна економетрична модель виявила найбільший вплив індексів бізнес-регулювання й інвестиційної свободи (IEF) на обсяг прямих іноземних інвестицій в аграрний сектор України. За результатами розв'язання другої моделі встановлено, що на обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України суттєво впливають два фактори з десяти попередньо включених: індекс державних видатків та інвестиційної свободи (IEF). Останній є спільним для обох моделей. Практичне значення має викладена схема визначення чинників економічного зростання аграрного сектору й економіки країни в цілому. Обґрунтовується необхідність трансформації існуючого бізнес-середовища та державної інвестиційної політики країни. На перспективу потребують дослідження питання вдосконалення інституційного забезпечення інвестиційних процесів, а також формування ефективного загальнонаціонального інвестиційного механізму з проєкцією на аграрний сектор. Рис.: 1. Бібліогр.: 22.

Ключові слова: інвестиційний клімат, методичний інструментарій оцінювання, індекс економічної свободи, обсяг інвестицій, аграрний сектор.

УДК 330.322

Оценка влияния индикаторов экономического роста на инвестиционный климат аграрного сектора / Михайлов А.Н. // Экономика АПК. – 2017. – № 4. – С. 59.

Цель статьи – обосновать необходимость формирования методического инструментария оценки влияния индикаторов экономического роста страны на инвестиционную привлекательность аграрного сектора. Осуществлено углубленное изучение зависимости влияния в разрезе составляющих Индекса экономической свободы (IEF) и развития национальной экономики, а также отдельных индикаторов развития аграрного сектора страны за 1995-2015 гг. С использованием многоэтапного корреляционно-регрессионного моделирования выявлена количественная связь каждой составляющей индекса экономической свободы (IEF) и степень их влияния на соответствующий результативный показатель: в первой модели – объем прямых иностранных инвестиций в аграрный сектор Украины, во второй модели – объем прямых иностранных инвестиций в экономику Украины. Двухуровневое исследование подтвердило соответствие тенденций инвестиционных процессов, которые сформировались в аграрном секторе, общенациональным. Полученная двофакторная эконометрическая модель выявила наибольшее влияние индексов бизнес-регулирования и инвестиционной свободы (IEF) на объем прямых иностранных инвестиций в аграрный сектор Украины. По результатам решения второй модели установлено, что на объем прямых иностранных инвестиций в экономику Украины существенно влияют два фактора из десяти предварительно включенных: индекс государственных расходов и инвестиционной свободы (IEF). Последний является общим для обеих моделей. Практическое значение имеет изложенная схема определения факторов экономического роста аграрного сектора и экономики страны в целом. Обосновывается необходимость трансформации существующей бизнес-среды и государственной инвестиционной политики страны. На перспективу необходимы исследования вопросов совершенствования институционального обеспечения инвестиционных процессов, а также формирования эффективного общенационального инвестиционного механизма с проєкцией на аграрный сектор. Илл.: 1. Библіогр.: 22.

Ключевые слова: инвестиционный климат, методический инструментарий оценивания, индекс экономической свободы, объем инвестиций, аграрный сектор.

The purpose of the article is to prove a necessity of formation of methodological tools for impact assessment of economic growth indicators on the investment attractiveness of the agricultural sector. There's carried out in-depth study of the influence by components of the index of economic freedom (IEF) and development of the national economy and selected indicators of development of national agricultural sector during 1995-2015. Using a multi-step correlation and regression modeling quantitative relation to each component of the IEF and a rate of their influence on the corresponding result indicator: in the first model – a rate of direct foreign investments in the agricultural sector of Ukraine, in the second model – a rate of direct foreign investments in the Ukrainian economy. Two-level study has confirmed consistent trends of investment processes that have formed in the agricultural sector to the nationwide. The obtained two-factor econometric model has revealed the greatest impact of the index of business regulation and IEF on direct foreign investment amount in the agricultural sector of Ukraine. The results of the second model have found that a decisive influence on direct foreign investment amount in the national economy carried out two factors of the ten-included: the level of government spending and IEF. The last one is common for both models. Practical importance has an outlined scheme of determining factors of economic growth of the agricultural sector and the national economy. There's proven a necessity of transformation of the existing business environment and national investment policy. Future prospects require research of issues of improvement of institutional investment processes, as well as formation of an effective national investment mechanism with the projection on the agricultural sector. Figs.: 1. Refs.: 22.

Key words: investment climate, methodical tools of assessment, the index of economic freedom, investment amount, agricultural sector.

УДК 631.1.027:336.717.063

Управління збутовою діяльністю аграрних підприємств у трансакційному вимірі / Россоха В.В., Шапа О.М. // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 67.

Статтю присвячено актуальній управлінській проблемі організації збутової діяльності в аграрних підприємствах. Основними завданнями визначено обґрунтування заходів і напрямів державного регулювання ринку та господарського управління збутом продукції підприємств аграрного сектору економіки. Методами узагальнення й порівняння встановлено правові, інституційні, адміністративні та економічні важелі державного впливу на комплексний розвиток ринку продовольства. На засадах аналізу й синтезу проведено науковий пошук і висвітлено чинники прямого й опосередкованого впливу на організацію управління збутовою діяльністю. Запропоновано механізм формування організованого агропродовольчого ринку. Висвітлено світовий досвід найпоширеніших форм аграрного підприємництва та з'ясовано відмінності в корпоративній і кооперативній моделях агрологістики. У дослідженні розглянуто схеми реалізації продукції в різномасштабних організаційно-правових аграрних структурах. Доведено значення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у підвищенні ефективності збутової діяльності аграрних підприємств. Опрацьовано систему товароруку сільськогосподарської продукції та управління товарними потоками на мікрорівні. Практичну значущість становить розроблена модель управління ефективністю збутої діяльності суб'єктів господарювання, де окреслено напрями підвищення ефективності збутової продукції. Проаналізовано канали збуто агропродовольчої продукції, встановлено переваги й недоліки різних каналів збуто для різноманітних аграрних підприємств. Досліджено методи і форми збуто сільськогосподарської продукції, встановлено переваги використання Інтернет-технологій у збутовій діяльності аграрних підприємств. Визначено основні Інтернет-майданчики віртуального аграрного ринку. Запропоновано методику розрахунку трансакційних витрат у збутовій діяльності сільськогосподарських підприємств, яка містить елементи наукової новизни. Розроблено концептуальні засади розвитку виробничо-комерційної діяльності

сільськогосподарських товаровиробників, що потребують подальшого проведення досліджень. Табл.: 3. Рис.: 3. Бібліогр.: 12.

Ключові слова: управління, ринок продовольства, продукція, збутова діяльність, аграрне підприємство, державне регулювання, канал збуту, товарорух, трансакція.

УДК 631.1.027:336.717.063

Управление сбытовой деятельностью аграрных предприятий в трансакционном измерении / Россоха В.В. Шарапа О.Н. // Экономика АПК. – 2017. – № 4. – С. 67.

Статья посвящена актуальной управленческой проблеме организации сбытовой деятельности в аграрных предприятиях. Основными заданиями определено обоснование мероприятий и направлений государственного регулирования рынка и хозяйственного управления сбытом продукции предприятий аграрного сектора экономики. Методами обобщения и сравнения установлены правовые, институциональные, административные и экономические рычаги государственного влияния на комплексное развитие рынка продовольствия. На принципах анализа и синтеза осуществлен научный поиск и отражены факторы прямого и опосредствованного влияния на организацию управления сбытовой деятельностью. Предложен механизм формирования организованного агропродовольственного рынка. Изложен мировой опыт наиболее распространенных форм аграрного предпринимательства и установлены отличия в корпоративной и кооперативной моделях агрологистики. В исследовании рассмотрены схемы реализации продукции в разномасштабных организационно-правовых аграрных структурах. Обосновано значение сельскохозяйственных обслуживающих кооперативов в повышении эффективности сбытовой деятельности аграрных предприятий. Исследована система товародвижения сельскохозяйственной продукции и управления товарными потоками на микроуровне. Практическую значимость обуславливает разработанная модель управления эффективностью сбытовой деятельности субъектов хозяйствования, где определены направления повышения эффективности сбыта продукции. Проанализированы каналы сбыта агропродовольственной продукции, установлены преимущества и недостатки различных каналов сбыта для разных аграрных предприятий. Изучены методы и формы сбыта сельскохозяйственной продукции, установлены преимущества использования Интернет-технологий в сбытовой деятельности аграрных предприятий. Определены основные Интернет-площадки виртуального аграрного рынка. Предложена методика расчета трансакций сбытовой деятельности сельскохозяйственных предприятий, которая включает элементы научной новизны. Разработаны концептуальные основы развития производственно-коммерческой деятельности сельскохозяйственных товаропроизводителей, для которых необходимо проведение дальнейших исследований. Табл.: 3. Илл.: 3. Библиогр.: 12.

Ключевые слова: управление, рынок продовольствия, продукція, сбытовая деятельность, аграрные предприятия, государственное регулирование, канал сбыта, товародвижение, трансакция.

UDC 631.1.027:336.717.063

Management of sales activity of agricultural enterprises in transactional measurement / Rossokha V.V., Sharapa O.M. // Ekonomika APK. – 2017. – № 4. – P. 67.

The article is devoted to an actual problem of sales activities management in agricultural enterprises. The main objectives of the study are foundation of activities and areas of the state regulation of market and economic management of sales activity in the agricultural sector. Using methods of synthesis and comparison there're established legal, institutional, administrative and economic levers of state influence on comprehensive development of food market. On the basis of analysis and synthesis of scientific research there're conducted and highlighted factors of direct and indirect impact on the organization management of sales activity. There's proposed a mechanism of formation of organized agro-food market. Global experience of most common forms of agricultural entrepreneurship was presented. Differences in the corporate and cooperative models of agrarian logistics were found. The study examined the scheme sales in different scale organizational and legal agricultural structures. There was proved a value of agricultural service cooperatives in efficiency improving of sales activity of agricultural enterprises. Goods movement system of agricultural production and management of product flow at the micro level was processed. The practical significance has formed model of efficiency management of sales activity in business entities that outlines areas of efficiency improving of sales activity. Channels of agro-food products were analyzed. Advantages and disadvantages of

different channels for different agricultural enterprises were established. The methods and forms of agricultural products sale were investigated. Advantages of internet technology in sales activity of agricultural enterprises were established. The main internet sites of virtual agricultural market were identified. The method of determining transaction costs in sales activity of agricultural enterprises, which contains elements of scientific novelty, was suggested. There're developed conceptual bases of industrial and commercial activity of agricultural producers that need further research. Tabl.: 3. Figs.: 3. Refs.: 12.

Keywords: management, food market, production, sales activity, agricultural enterprises, state control, sales channel, goods movement, transaction.

УДК 331.1:001

Феномен управління та систематизація управлінських знань в АПК / Чорний Г.М., Міщенко І.А., Фіщук Н.Ю. // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 77.

Метою статті є аналіз структури навчальної дисципліни «менеджмент» з концептуальних позицій кібернетики. Запропоновано варіант об'єктивного ланцюга управлінських явищ, який повинен бути основою формування блоків управлінських знань із подальшим опрацюванням тематики курсу цієї навчальної дисципліни. Дослідження проводились із використанням методів логіки, філософії, соціології, економіки на емпіричному й теоретичному рівні: спостереження, порівняння, оцінювання, узагальнення, абстрагування, аналіз, синтез, індукція, дедукція тощо. Результати дослідження показують, що функціонування в аграрно-продовольчому секторі економіки різних організаційно-правових форм господарювання є однією з причин неоднозначного трактування сутності управління в них і як наслідок – різних варіантів структури теоретичних знань про нього. З одного боку, це реальне свідчення творчого розвитку науки про управління в аграрній економіці, а з іншого – така ситуація стоїть на заваді одержання студентами конкретних системних і глибоких знань із сучасного менеджменту як однієї з основ їх майбутньої фахової практичної діяльності, що зумовлює доцільність проведення подальших досліджень.

Елементи наукової новизни та практична значущість: управлінські явища на рівні сільськогосподарських підприємств (господарств) існують як самодостатні джерела знань емпіричного характеру. Водночас звичайні дослідницькі спостереження дали змогу виявити зв'язок між ними у формі об'єктивного послідовного логічного виправданого ланцюга, який розпочинається з формування конкретного суб'єкта господарської діяльності й завершується наслідками управління в ньому. Логіка об'єктивного ланцюга управлінських явищ вимагає аналогічної структури цього ланцюга послідовних об'єктивних блоків управлінських знань, які мусять його віддзеркалювати. Залежно від обсягу навчального часу з дисципліни «аграрний менеджмент» для конкретних спеціальностей ці блоки знань можуть легко розподілятися на структурні елементи нижчого порядку, тобто конкретні теми з цього курсу. Рис.: 1. Бібліогр.: 14.

Ключові слова: суб'єкт управління, об'єкт управління, система, менеджмент, управління, управлінські явища, блоки управлінських знань, теми занять.

УДК 331.1:001

Феномен управления и систематизация управленческих знаний в АПК / Чорный Г.М., Мищенко И.А. Фищук Н.Ю. // Экономика АПК. – 2017. – № 4. – С. 77.

Целью статьи является анализ структуры учебной дисциплины «менеджмент» из концептуальных позиций кибернетики. Предлагается вариант объективной цепи управленческих явлений, который должен быть основой формирования блоков управленческих знаний с последующей обработкой тематики курса этой учебной дисциплины. Исследования проводились с использованием методов логики, философии, социологии, экономики на эмпирическом и теоретическом уровне: наблюдение, сравнение, оценка, обобщение, абстрагирование, анализ, синтез, индукция, дедукция и тому подобное. Результаты исследования показывают, что функционирование в аграрно-продовольственном секторе экономики различных организационно-правовых форм хозяйствования является одной из причин неоднозначной трактовки сущности управления в них, и как следствие различных вариантов структуры теоретических знаний о нем. С одной стороны, это реальное свидетельство творческого развития на-

уки об управлении в аграрной экономике, с другой – такая ситуация не способствует получению студентами конкретных системных и глубоких знаний по современному менеджменту как одной из основ их будущей профессиональной практической деятельности, обуславливает целесообразность проведения дальнейших исследований.

Элементы научной новизны и практическая значимость. Управленческие явления на уровне сельскохозяйственных предприятий (хозяйств) существуют как самодостаточные источники знаний эмпирического характера. В то же время исследовательские наблюдения дали возможность выявить связь между ними в форме объективно, последовательно, логически оправданной цепи, начиная с формирования конкретного субъекта хозяйственной деятельности и завершая последствиями управления в нем. Логика объективной цепи управленческих явлений требует аналогичной структуры этой цепи последовательных объективных блоков управленческих знаний, которые должны его отражать. В зависимости от объема учебного времени по дисциплине "аграрный менеджмент" для конкретных специальностей эти блоки знаний могут легко распределяться на структурные элементы низшего порядка, то есть конкретные темы по этому курсу. Илл.: 1. Библиогр.: 14.

Ключевые слова: субъект управления, объект управления, система, менеджмент, управление, управленческие явления, блоки управленческих знаний, темы занятий.

UDC 331.1:001

Phenomenon of management and systematization of management knowledge in AIC / Chorny N.M., Mishchenko I.A., Fishchuk N.Yu. // Ekonomika APK. – 2017. – № 4. – P. 77.

The purpose of the article is to analyze structure of the discipline "management" in terms of conceptual positions of cybernetics. There're proposed a version of objective chain of management phenomena, which should be the basis of forming blocks of management knowledge with further study of the discipline. In the study were used the following methods: logic, philosophy, sociology, economics at the empirical level and observation, comparison, evaluation, synthesis, abstraction, analysis, synthesis, induction, deduction and others at theoretical level. Results of the study indicate that functioning in the agro-food sector of different types of business entity is one of the reasons the ambiguous interpretation of essence of managing in them and consequently different versions of theoretical knowledge structure about it. On the one hand, this is a real testimony to creative development of management science in agricultural economics. On the other hand, this situation stands in the way for obtaining specific systemic and deep knowledge of modern management by students as one of the foundations of their future professional practice that leads to the feasibility of further research.

The elements of scientific novelty and practical significance. Management phenomena at agricultural enterprises (households) level are a self-contained source of empirical knowledge. At the same time, regular research observations revealed a connection between them in the form of objective logic justified chain, which starts with formation of a particular business entity and concludes with implications of its control. The logic of objective chain of management phenomena requires a similar structure of this chain of successive blocks of objective management expertise that should be reflected. Depending on an amount of training time with discipline "agricultural management" for some specialties, these blocks of knowledge can be easily distributed to the structural elements of a lower order, i.e. specific topics of this course. Tabl.: 1. Refs.: 14.

Keywords: subject of management, object of management, system, management, management phenomena, blocks of management knowledge, training topics.

ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

THE ECONOMIC THEORY PROBLEMS

УДК 339.15.054.22

О перспективе минимизации кризисных явлений в развитии рыночной экономики / Фирсов Е.А. // Экономика АПК. – 2017. – № 4. – С. 83.

Цель статьи – выявить комплекс мер, которые могут решить проблему преодоления цикличности производства в условиях рыночной экономики при активной роли государства.

В статье используются такие экономические методы исследования, как абстрактно-логический, статистический и монографический. Первый метод применяется для формирования комплекса важ-

нейших антикризисных мероприятий, с помощью которых создаются условия для бескризисного развития производства в рыночной экономике. Статистический прием экстраполяции применяется для определения степени влияния антициклических мероприятий на изменение объема ВВП. Монографический метод используется для глубокого изучения практического опыта, направленного на преодоление цикличности производства.

Для достижения бескризисной модели развития производства в современных условиях рыночной экономики рекомендуется использовать комплекс наиболее важных антициклических мер:

применение индикативного планирования производства с использованием научно обоснованных методов программирования и прогнозирования;

организация производства на социально-рыночных принципах развития с высоким уровнем социальной защиты наёмных работников;

создание в предприятиях и компаниях финансовых резервов, которые предназначены для увеличения в случае необходимости объема платежеспособного спроса и денежной массы в процессе их производственной деятельности;

использование крупных банков в качестве акционеров промышленных компаний и сферы услуг для активного участия их в обосновании эффективных бизнес-решений.

Практическая ценность исследования заключается в стабилизации современного производства, в совершенствовании производственных отношений между наемными работниками и собственниками средств производства, в установлении достаточно прочного социального баланса в обществе и его развитии без социальных потрясений. Библиогр.: 13.

Ключевые слова: анализ, спрос, комплекс, мер, перспективы, создание, развитие, цикличность.

УДК 339.15.054.22

Про перспективу мінімізації кризових явищ у розвитку ринкової економіки / Фірсов Є.О. // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 83.

Мета статті – виявити комплекс заходів, які можуть розв’язати проблему подолання циклічності виробництва в умовах ринкової економіки при активній ролі держави.

У статті використовуються такі економічні методи дослідження, як абстрактно-логічний, статистичний і монографічний. Перший метод застосовується для формування комплексу найважливіших антикризових заходів, за допомогою яких створюються умови для безкризового розвитку виробництва в ринковій економіці. Статистичний прийом екстраполяції застосовується для визначення ступеню впливу антициклічних заходів на зміну обсягу ВВП. Монографічний метод використовується для глибокого вивчення практичного досвіду, спрямованого на подолання циклічності виробництва.

Для досягнення безкризового розвитку виробництва в сучасних умовах ринкової економіки рекомендується використовувати комплекс найбільш важливих антициклічних заходів:

застосовування індикативного планування виробництва з використанням науково обґрунтованих методів програмування та прогнозування;

організація виробництва на соціально-ринкових принципах розвитку з високим рівнем соціального захисту найманих робітників;

створення в підприємствах та компаніях фінансових резервів, призначених для збільшення при необхідності обсягу платоспроможного попиту й грошової маси в процесі виробництва;

використання великих банків як акціонерів промислових компаній і сфери послуг для їх активної участі в обґрунтуванні ефективних бізнес-рішень.

Практична цінність дослідження полягає в стабілізації сучасного виробництва, в удосконаленні виробничих відносин між найманими працівниками і власниками засобів виробництва, у встановленні достатньо міцного соціального балансу в суспільстві і його розвитку без соціальних потрясінь. Бібліогр.: 13.

Ключові слова: аналіз, попит, комплекс, заходи, перспективи, створення, розвиток, циклічність.

The purpose of the article is to identify a set of measures that can solve the problem of overcoming a production cyclical recurrence in a market economy with an active role of the state.

Such economic research methods as abstract and logical, statistical and monographic were used in this paper. The first method was used to form a complex of essential anti-crisis measures that can help to create necessary conditions for the crisis-free development of production in market economy. Statistical technique of extrapolation was used to determine the impact extent of counter-cyclical measures on changes in GDP. Monographic method was used for the depth study of practical experience, directed to overcome a production cyclic recurrence.

To reach crisis-free development of production in modern market economy, it is recommended to use the following set of the most important counter-cyclical measures:

- application of the indicative planning of production with the adaptation of scientific-based programming and forecasting methods;
- organization of production on a social and market-oriented development principles with a high level of social protection of workers;
- creation of financial reserves in enterprises, which are intended to increase an effective demand amount and a money mass in the production process if necessary;
- using of big banks as shareholders of industrial campaigns and service sector for their active participation in justification of effective business decisions.

The practical value of the research lies in modern production stabilization, improvement of industrial relations between employees and owners of the production means, establishment of a sufficiently strong social balance in society and its development without social upheaval. Refs.: 13.

Keywords: analysis, demand, complex, events, prospects, creature, development, cyclic recurrence.

Мета статті – дослідити еволюцію економічної теорії аграрних відносин та запропонувати авторське визначення «аграрних відносин», яке б враховувало їх соціально-економічну специфіку й мету сучасної аграрної політики в умовах трансформаційних перетворень. Для досягнення поставленої мети були використані методи узагальнення, індукції та дедукції, аналізу й синтезу, порівняння тощо.

Результати дослідження. Розвиток теорії аграрних відносин визначається основними етапами розвитку економічної теорії. Самостійним об'єктом дослідження аграрні відносини постають у теорії фізіократів, які розглядали їх як самостійну сферу, від якої залежить не тільки ефективність сільсько-господарського виробництва, а й стан національної економіки взагалі. Науковим надбанням класичного періоду було встановлення того факту, що формою реалізації земельної власності є рента і що вона є результатом умов, в яких здійснюється землеробська праця. Досягненням марксизму було відкриття двох форм монополії на землю, обґрунтування суті, причин, джерел та умов виникнення абсолютної ренти, а також всебічний аналіз власності на землю як складної системи. Неокласичний етап розвитку теорії аграрних відносин пов'язаний з неокласичною школою, представники якої для пояснення ренти використовували теорію граничних продуктів. Інституціоналісти ж досліджували вплив економічних і неекономічних чинників на поведінку суб'єктів господарювання.

Елементи наукової новизни. Аграрні відносини – це багатоаспектна система взаємодій суб'єктів господарювання в аграрному секторі економіки з приводу виробництва сільськогосподарської продукції, відтворення соціально-демографічного та трудового потенціалу села і суспільства та відновлення екологічної рівноваги в агробіоценозах на засадах сталого розвитку аграрного сектору з урахуванням інтересів селян, їх самовизначення і самореалізації, яка ґрунтується на існуючій системі відносин власності на землю. Одержані результати дослідження уможливають розробити ефективну стратегію

й тактику по розв'язанню соціально-економічних суперечностей у системі аграрних відносин. Бібліогр.: 25

Ключові слова: аграрні відносини, земельна рента, відносини власності, меркантилісти, фізіократи, класики, неокласики, інституціоналісти.

УДК 338.43.01

Эволюция научных подходов к трактовке аграрных отношений / Шульга О.А. // Экономика АПК. – 2017. – № 4. – С. 88.

Цель статьи – исследовать эволюцию экономической теории аграрных отношений и предложить авторское определение «аграрных отношений», которое учитывало бы их социально-экономическую специфику и цель современной аграрной политики в условиях трансформационных преобразований. Методика исследования. Для достижения поставленной цели были использованы методы обобщения, индукции и дедукции, анализа и синтеза, сравнения и др.

Результаты исследования. Развитие теории аграрных отношений определяется основными этапами развития экономической теории. Самостоятельным объектом исследования аграрные отношения становятся в теории физиократов, которые рассматривали их как самостоятельную сферу, от которой зависит не только эффективность сельскохозяйственного производства, но и состояние национальной экономики в целом. Научным достоянием классического периода было установление того факта, что формой реализации земельной собственности является рента и что она является следствием условий, в которых осуществляется земледельческий труд. Достижением марксизма было открытие двух форм монополии на землю, обоснование сущности, причин, источников и условий возникновения абсолютной ренты, а также всесторонний анализ собственности на землю как сложной системы. Неоклассический этап развития теории аграрных отношений связан с неоклассической школой, представители которой для объяснения ренты использовали теорию предельных продуктов. Институционалисты же исследовали влияние экономических и неэкономических факторов на поведение субъектов хозяйствования.

Элементы научной новизны. Аграрные отношения – это многоаспектная система взаимодействий субъектов хозяйствования в аграрном секторе экономики по поводу производства сельскохозяйственной продукции, воспроизводства социально-демографического и трудового потенциала села и общества, восстановления экологического равновесия в агробиоценозах на принципах устойчивого развития аграрного сектора с учетом интересов крестьян, их самоопределения и самореализации, которая базируется на существующей системе отношений собственности на землю. Полученные результаты исследования дадут разработать эффективную стратегию и тактику по решению социально-экономических противоречий в системе аграрных отношений. Библиогр.: 25.

Ключевые слова: аграрные отношения, земельная рента, земля, отношения собственности, меркантилисты, физиократы, классики, неокласики, институционалисты.

UDC 338.43.01

The evolution of scientific approaches to an interpretation of agrarian relations / Shulha O.A. // Ekonomika APK. – 2017. – № 4. – P. 88.

The purpose of this article is to investigate an evolution of the economic theory of agrarian relations and to offer the author's definition of “agrarian relations”, which would take into account their social and economic specificity and a goal of the modern agrarian policy in conditions of transformational change. Research methodology. To achieve this goal were used the methods of generalization, induction and deduction, analysis and synthesis, comparison and etc.

Research results. The development of the theory of agrarian relations are determined the main stages of development of the economic theory. An independent object of study of agrarian relations arise in the theory of the physiocrats, who viewed them as an independent field, which depends not only on the efficiency of agricultural production, but also on the national economy as a whole. Scientific heritage of the classical period was the establishment of the fact that form of realization of land ownership is the rent and that it is a consequence of the conditions in which agricultural work is carried out. The achievement of Marxism were the discovery of two forms of monopoly on the land, study the essence, causes, sources and conditions of absolute rent, as well as comprehensive analysis of land ownership as a complex system. Neo-classical stage

of development of the theory of agrarian relations associated with the neoclassical school, representatives of which used the theory of marginal products for the explanation of rents. Institutionalists examined the influence of economic and non-economic factors on the behaviour of economic entities.

Elements of scientific novelty. Agrarian relations is a multidimensional system of interactions of economic entities in the agricultural sector regarding agricultural production, reproduction of the social and demographic and labor potential of the countryside and society and restore ecological balance in agrobiocenose on the principles of sustainable development of agrarian sector taking into account interests of the rural citizens, their self-determination and self-realization, which is based on the existing system of property land relations. The results of research will make it possible to develop effective strategies and tactics to address the social and economic contradictions in the system of agrarian relations. Refs.: 25.

Key words: agrarian relations, rent, land, property relations, mercantilists, physiocrats, classicists, neoclassicists, institutionalists.

УДК 631.1:638.1

Економічне моделювання ринку меду / Гриценко В.Л. // Економіка АПК. – 2017. – № 4. – С. 97.

Мета статті – за допомогою економетричної моделі часткової рівноваги визначити майбутні обсяги споживання й експорту меду як основного виду продукції бджільництва та передбачити на її основі подальший напрям розвитку даного ринку.

У процесі дослідження використано методи: діалектичний, абстрактно-логічний і системного аналізу, кореляційно-регресійний аналіз, аналіз за допомогою лінії тренду, метод економетричного моделювання.

Елементи наукової новизни – вперше створено економетричну модель ринку меду та на її основі зроблено прогноз розвитку ринку меду. Алгоритм і методика створення даної моделі може бути використана як на ринку в цілому по Україні, так і на регіональному рівні.

Теоретично досліджено «павутиноподібну» модель встановлення ринкової рівноваги. Розглянуто можливості даної моделі при формуванні конкретної моделі ринку.

За результатами дослідження обґрунтовано висновок, що створена модель ринку меду є дієвим інструментом прогнозування розвитку ринку меду в Україні. Табл.: 3. Рис.: 7. Бібліогр.: 16.

Ключові слова: «павутиноподібна» модель рівноваги ринку, ринок продукції бджільництва, експорт меду, моделювання ринку меду, прогноз, попит, пропозиція.

УДК 631.1:638.1

Экономическое моделирование рынка мёда / Гриценко В.Л. // Экономика АПК. – 2017. – № 4. – С. 97.

Цель статьи – с помощью эконометрической модели частичного равновесия рынка определить будущие объёмы потребления и экспорта меда как основного вида продукции пчеловодства и спрогнозировать на её основе дальнейший путь развития данного рынка.

В процессе исследования использованы методы: диалектический, абстрактно-логический и системного анализа, корреляционно-регрессионный анализ, анализ с помощью линии тренда, метод эконометрического моделирования.

Элементы научной новизны – впервые создано эконометрическую модель рынка меда и на её основе сделан прогноз развития рынка мёда. Алгоритм и методика создания данной модели может быть использована как на всеукраинском, так и на региональном уровне.

Теоретически исследована «паутинообразная» модель равновесного ценообразования. Рассмотрены возможности данной модели при формировании конкретной модели рынка.

По результатам исследования обоснован вывод, что созданная модель рынка меда является эффективным инструментом прогнозирования рынка меда в Украине. Табл.: 3. Илл.: 7. Библиогр.: 16.

Ключевые слова: «паутинообразная» модель равновесия рынка, рынок продукции пчеловодства, экспорт меда, моделирование рынка меда, прогноз, спрос, предложение.

UDC 631.1:638.1

Economical modeling of the honey market / Hrytsenko V.L. // *Ekonomika APK.* – 2017. – № 4. – P. 97.

The purpose of the article is to determine the future consumption and exports of honey as the main good of bee products market and to provide econometric model based on partial equilibrium to forecast the further direction of development of the honey market.

Dialectical, abstract and logical method, system analysis, correlation and regression analysis, trend line analysis, econometric modeling were used in the study.

Elements of scientific novelty. Econometric model of the honey market is created for the first time and forecast of development of the honey market is created on the basis of this model. The algorithm and method of creation of the model can be used at national and regional levels.

“Cobweb” model of market equilibrium is theoretically investigated. The possibilities of this model in formation of a particular market model are considered.

According to the results of study it is established that model of the honey market is an effective instrument of forecasting of honey market in Ukraine. Tabl.: 3. Figs.: 7. Refs.: 16.

Keywords: “cobweb” model of market equilibrium, bee products market, export of honey, modeling of the honey market, forecast, demand, supply.

УДК 351.712.4:338.432 (477)

Методичні підходи до оцінки ефективності державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників / Прудивус Л.В. // *Економіка АПК.* – 2017. – № 4. – С. 106.

Мета статті – оцінити методи визначення ефективності заходів державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників як основи для прийняття альтернативних управлінських рішень і визначення ступеня їх ефективності, обґрунтувати важливість та запропонувати шляхи удосконалення методичного підходу до проведення оцінки ефективності державної підтримки підприємництва в сільськогосподарському виробництві.

У процесі дослідження використано методи: діалектичний, абстрактно-логічний і системного аналізу (теоретичні та методологічні узагальнення, визначення сутності методів визначення ефективності заходів державної підтримки підприємництва у сільськогосподарському виробництві).

Як елементи наукової новизни удосконалено методичний підхід з оцінки ефективності державної підтримки підприємництва у сільськогосподарському виробництві на основі модельної диференційованої оцінки визначенням коефіцієнта ефективності державної підтримки підприємництва при виробництві певного продукту та в цілому, на підставі аналізу рентабельності й обсягу виробництва у валовій продукції сільського господарства.

За результатами дослідження обґрунтовано висновок щодо необхідності щорічного проведення оцінки ефективності державної політики щодо розвитку підприємництва в галузі для прийняття необхідних управлінських рішень, ефективної реалізації державної політики розвитку аграрного сектору, зокрема, підприємництва в сільськогосподарському виробництві. Табл.: 1. Бібліогр.: 14.

Ключові слова: оцінка, ефективність, державна підтримка, підприємництво, сільськогосподарське виробництво.

УДК 351.712.4:338.432 (477)

Методические подходы к оценке эффективности государственной поддержки сельскохозяйственных товаропроизводителей / Прудивус Л.В. // *Экономика АПК.* – 2017. – № 4. – С. 106.

Цель статьи – оценить методы определения эффективности мер государственной поддержки сельскохозяйственных товаропроизводителей как основы для принятия альтернативных управленческих решений и определения степени их эффективности, обосновать важность и предложить пути совершенствования методического подхода к проведению оценки эффективности государственной поддержки предпринимательства в сельскохозяйственном производстве.

В процессе исследования использованы методы: диалектический, абстрактно-логический и системного анализа (теоретические и методологические обобщения, определения сущности методов определения эффективности мер государственной поддержки сельскохозяйственных товаропроизводителей).

Как элементы научной новизны усовершенствован методический подход по оценке эффективности государственной поддержки предпринимательства в сельскохозяйственном производстве на основе модельной дифференцированной оценки путем определения коэффициента эффективности государственной поддержки предпринимательства при производстве определенного продукта и в целом, на основании анализа рентабельности и объема производства в валовой продукции сельского хозяйства.

По результатам исследования обоснован вывод о необходимости ежегодного проведения оценки эффективности государственной политики по развитию предпринимательства в отрасли для принятия необходимых управленческих решений, эффективной реализации государственной политики развития аграрного сектора, в частности, предпринимательства в сельскохозяйственном производстве. Табл.: 1. Библиогр.: 14.

Ключевые слова: оценка, эффективность, государственная поддержка, предпринимательство, сельскохозяйственное производство.

UDC 351.712.4:338.432 (477)

Methodical approaches to assess an effectiveness of the state support for agricultural producers / Prudyvus L.V. // Ekonomika APK. – 2017. – № 4. – P. 106.

The purpose of the article is to estimate determining methods of effectiveness of measures of the state support for agricultural producers as a basis for making alternative management decisions and determining the degree of their efficiency, to justify an importance and suggest ways to improve the methodical approach to estimation of effectiveness of the state support for entrepreneurship in agricultural production.

In the research process were used the following methods: dialectical, abstract and logical and system analysis (theoretical and methodological generalizations, definitions of an essence of methods for determining the efficiency of government support measures for agricultural producers).

As the elements of novelty was improved a methodological approach to assess the efficiency of the state support for entrepreneurship in agricultural production on the basis of a modeled differential evaluation by determining a coefficient efficiency of the state support for entrepreneurship in producing of some products and in general on the basis of an analysis of profitability and amount in gross agricultural output.

Based on the results of study was substantiated a conclusion that it is necessary to conduct an annual estimation of an efficiency of the state policy for development of agricultural entrepreneurship, to make the necessary management decisions, and to effectively implement the state policy for development of the agricultural sector, particularly entrepreneurship in agricultural production. Табл.: 1. Refs.: 14.

Keywords: estimation, efficiency, state support, entrepreneurship, agricultural production.

* * *